

PRZEWODNIK ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU W BRANŻY MOTORYZACYJNEJ

DAIMLER TRUCK

HONDA

Mercedes-Benz

SCANIA

TOYOTA

STELLANTIS

VOLKSWAGEN

AKTIENGESELLSCHAFT

V O L V O

Przewodnik zrównoważonego rozwoju w branży motoryzacyjnej

Kontekst

Wytyczne dotyczące zrównoważonego rozwoju w przemyśle motoryzacyjnym określają oczekiwania spółek sektora motoryzacyjnego wobec dostawców w kwestiach związanych ze zrównoważonym rozwojem. Na podstawie Wytycznych, niniejszy Przewodnik zrównoważonego rozwoju w branży motoryzacyjnej obejmuje praktyczne wyjaśnienie każdego z oczekiwań oraz przykłady sposoby ich spełnienia.

Cel

Celem tego dokumentu jest uzupełnienie Wytycznych o dodatkowe informacje i przykłady działań, które dostawcy mogą podjąć w celu poprawy ogólnych wyników w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Niniejszy dokument przedstawia kilka przykładów spełnienia oczekiwań, opisanych w Wytycznych dotyczących etyki biznesu, środowiska, praw człowieka i warunków pracy, BHP oraz odpowiedzialnego zarządzania łańcuchem dostaw. Niniejsze Wytyczne nie stanowią jednak jedyne sposobu spełnienia oczekiwań.

Hierarchia przepisów i norm

Dostawcy z branży motoryzacyjnej oczekują od dostawców przestrzegania przepisów prawa, regulacji oraz indywidualnych standardów, kodeksów, polityk i ustaleń umownych poszczególnych spółek z sektora motoryzacyjnego. Ponadto, jako punkt odniesienia można wykorzystać międzynarodowe oczekiwania i praktyki branżowe.

- W przypadku braku (lokalnego) ustawodawstwa, dostawcy powinni stosować jako punkt odniesienia standardy/polityki/kodeksy i ustalenia umowne właściwe dla danej spółki, praktyki branżowe i ramy międzynarodowe.
- Zapewniając zgodność, dostawcy muszą zawsze stosować jako punkt odniesienia te przepisy, regulacje, praktyki, międzynarodowe oczekiwania oraz standardy/polityki/kodeksy spółki, które wyznaczają najwyższe standardy

Systemy zarządzania

PRZEWODNIK ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU W BRANŻY MOTORYZACYJNEJ

Wytyczne dotyczące zrównoważonego rozwoju w przemyśle motoryzacyjnym zalecają dostawcom wdrożenie systemów zarządzania kwestiami należącymi do kategorii: etyka biznesu, środowiska, prawa człowieka i warunków pracy, BHP oraz odpowiedzialnego zarządzania łańcuchem dostaw.

System zarządzania można zdefiniować jako połączenie pisemnych dokumentów, funkcji, procesów, kontroli i narzędzi, które pomagają organizacji spełniać wymagania prawne i wymagania klientów, kontrolować jej działania i osiągać cele. Złożoność systemu zarządzania zależy od wielkości organizacji i zakresu działań. Aby potwierdzić istnienie i skuteczność swojego systemu zarządzania, dostawca może zdecydować się na jego certyfikację względem międzynarodowej lub krajowej normy.

Istnieją różne normy dla różnych systemów zarządzania. Największym twórcą dobrowolnie stosowanych norm międzynarodowych jest Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna (ISO), składająca się z 165 krajowych jednostek normalizacyjnych. Normy ISO dotyczące systemów zarządzania (MSS) są jednymi z najszerzej stosowanych i uznawanych dokumentów, przewidzianych do stosowania w różnych branżach i regionach geograficznych.

Przykłady odpowiednich norm ISO dotyczących systemów zarządzania obejmują:

1. ISO 14001 - Systemy zarządzania środowiskiem
2. ISO 50001 - Systemy zarządzania energią
3. ISO 45001 - Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy
4. ISO 37301 - Systemy zarządzania zgodnością

Oprócz norm dotyczących systemów zarządzania, ISO dostarcza również normy zarządzania (MS) wspierające wdrożenie określonych aspektów systemu zarządzania organizacji. W przeciwieństwie do MSS, MS są wytycznymi i nie są przeznaczone do celów certyfikacji, ani do stosowania w przepisach lub umowach. Jednym z takich przykładów jest ISO 26000 - Wytyczne dotyczące odpowiedzialności społecznej, które promują wspólne zrozumienie odpowiedzialności społecznej i społecznie odpowiedzialnego zachowania.

Jeśli chodzi o międzynarodowy standard certyfikacji w zakresie warunków pracy i praw człowieka oraz odpowiedzialnych łańcuchów dostaw, godnym uwagi przykładem jest SA8000 opracowany przez organizację Social Accountability International (SAI) i wzorowany na normach ISO.

Choć normy mogą stawiać różne oczekiwania wobec różnych systemów zarządzania, to generalnie skuteczny system zarządzania, niezależnie od jego zakresu, zawiera pewne elementy, które powszechnie występują we wszystkich normach dotyczących zrównoważonego rozwoju.

Systemy zarządzania

PRZEWODNIK ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU W BRANŻY MOTORYZACYJNEJ

Przewodnik podkreśla obecność następujących elementów, które leżą u podstaw skutecznego systemu zarządzania zrównoważonym rozwojem, zgodnie z zaleceniami określonymi przez International Finance Corporation¹:

1. **Polityki:** dostawcy powinni określić swoje zobowiązanie do przestrzegania zasad odpowiedzialnego postępowania biznesowego zawartego w niniejszym dokumencie.
2. **Ocena ryzyk i wpływów:** dostawcy powinni identyfikować i oceniać swoje ryzyka i wpływy społeczne, środowiskowe i związane z zarządzaniem oraz ustalać priorytety działań mających na celu ich rozwiązanie.
3. **Programy zarządzania:** dostawcy powinni ograniczać, minimalizować lub kompensować zidentyfikowane ryzyka i skutki, zapobiegać ponownemu ich wystąpieniu oraz zapewnić ciągłe doskonalenie.
4. **Budowanie kompetencji i zdolności:** dostawcy powinni przypisać obowiązki i przydzielić zasoby do wdrożenia systemu zarządzania oraz przeszkolić i zaangażować swój personel na wszystkich poziomach w celu rozwinięcia odpowiedniej wiedzy, umiejętności i postaw niezbędnych do osiągnięcia celów polityki.
5. **Gotowość i reagowanie w sytuacjach awaryjnych:** dostawcy powinni opracować procedury reagowania określające obowiązki i działania podejmowane w zidentyfikowanych sytuacjach awaryjnych oraz zapewnić zasoby umożliwiające skuteczne wdrożenie planów reagowania.
6. **Zaangażowanie interesariuszy:** dostawcy powinni określić swoich głównych interesariuszy i systematycznie angażować ich w rzeczowy dialog.
7. **Zarządzanie rozpatrywaniem skarg:** dostawcy powinni zapewnić kanały komunikacji, za pośrednictwem których interesariusze mogą zgłaszać swoje skargi i dążyć do ich naprawienia.
8. **Raportowanie postępów:** dostawcy powinni składać wewnętrzne i zewnętrzne raporty na temat pojawiających się zagrożeń i problemów oraz sposobu ich rozwiązywania.
9. **Monitorowanie i przegląd:** dostawcy powinni monitorować, oceniać i śledzić działanie systemu zarządzania oraz regularnie dokonywać jego przeglądu, integrując kluczowe wnioski z poprzedniego okresu.

¹Źródło: IFC, 2015. System zarządzania środowiskowego i społecznego. Podręcznik wdrażania. Dostępne na stronie https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/topics_ext_content/ifc_external_corporate_site/sustainability-at-ifc/publications/publications_handbook_esms-general.

1. Etyka biznesu

Przeciwdziałanie korupcji i praniu pieniędzy:

- Dostawcy powinni kontrolować postępowanie zawodowe kadry kierowniczej i zwykłych pracowników oraz prowadzić politykę zerowej tolerancji dla wszelkich form łapówkarstwa, korupcji, wymuszeń, defraudacji i prania pieniędzy.
- Dostawcy powinni zakazać obiecywania, oferowania, upoważniania oraz wręczania lub przyjmowania rzeczy wartościowych, bezpośrednio lub pośrednio przez osoby trzecie, w celu nawiązania lub podtrzymania kontaktów biznesowych, pośredniczenia na rzecz jakiegokolwiek osoby lub uzyskania w inny sposób niewłaściwej korzyści.
- Dostawcy powinni ustanowić wewnętrzne procesy/system zgłaszania nieprawidłowości, których celem jest przyjmowanie i obsługa zgłoszeń o wystąpieniu podejrzanych transakcji, gwarantując poufność i brak działań odwetowych.

Prywatność:

- Dostawcy powinni powstrzymać się od wykorzystywania danych osobowych do celów wykraczających poza zakres ustaleń biznesowych.
- Dostawcy powinni wprowadzić odpowiednie środki w celu poszanowania prywatności i ochrony danych osobowych przed utratą i nieuprawnionym dostępem lub wykorzystaniem, w tym informacji poufnych, zastrzeżonych i osobowych.
- Dostawcy powinni przestrzegać zasad ograniczenia celu i minimalizacji danych, zwłaszcza w odniesieniu do algorytmów uczenia maszynowego.
- Dostawcy powinni wdrożyć ochronę danych w fazie projektowania i domyślnie oraz zapewnić podmiotom danych odpowiednie informacje (takie jak tożsamość administratora danych, cel przetwarzania, odbiorcy danych, okres zatrzymywania danych i prawa podmiotów danych).
- Dostawcy powinni podjąć środki, które działają w celu zapewnienia bezpieczeństwa i poufności przetwarzanych danych oraz podjąć wszelkie użyteczne środki ostrożności, aby zapobiec przejęciu kontroli przez osoby nieupoważnione (zwłaszcza w przypadku przetwarzania danych geolokalizacyjnych, danych biometrycznych i danych ujawniających przestępstwa).
- Dostawcy powinni wdrożyć skuteczny sposób wykonywania praw przysługujących podmiotom danych.
- Dostawcy powinni przewidzieć specjalne zabezpieczenia przy przekazywaniu danych osobowych do krajów poza EOG, w szczególności do regionów charakteryzujących się wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia ataków ransomware.
  - Rozsądne działania mogą polegać m.in. na wdrożeniu polityki zakazującej przekazywania danych osobowych, takich jak adresy, informacje o zarobkach czy zdjęcia bez zgody osób poszkodowanych itp.

1. Etyka biznesu

Odpowiedzialność finansowa/dokładne rejestry:

- Dostawcy powinni dokładnie rejestrować, przechowywać i raportować dokumentację biznesową, w tym m.in. sprawozdania finansowe, raporty jakości, rejestry czasu pracy, raporty wydatków oraz w stosownych przypadkach, przedkładać klientom lub organom regulacyjnym. Księgi i rejestry powinny być prowadzone zgodnie z obowiązującym prawem i ogólnie przyjętymi zasadami księgowości.
- Dostawcy powinni działać zgodnie z ogólnie przyjętymi metodami prowadzenia księgowości, a dokumentacja księgowa powinna przedstawiać charakter wszystkich transakcji w sposób prawidłowy i niewprowadzający w błąd.
- Dostawcy powinni podkreślać uczciwość swojego personelu finansowego i kontroli systemu sprawozdawczości finansowej.

Ujawnianie informacji:

- Dostawcy powinni ujawniać informacje finansowe i pozafinansowe zgodnie z obowiązującymi przepisami i praktykami branżowymi, a także, w stosownych przypadkach, ujawniać informacje dotyczące ich pracowników, praktyk w zakresie BHP i ochrony środowiska, działalności biznesowej, sytuacji finansowej i wyników, w tym podpisywania umów o pracę, działalności biznesowej, sytuacji finansowej i wyników, w tym podpisywania ważnych umów i rozwiązywania strategicznych partnerstw oraz postępowań prawnych.

Konflikty interesów:

- Dostawcy powinni podejmować decyzje w oparciu o wiarygodną ocenę biznesową, niezakłóconą faworyzowaniem wynikającym z relacji i opinii osobistych.

Części podrobione:

- Dostawcy powinni opracowywać, wdrażać i utrzymywać metody i procesy odpowiednie do swoich produktów i usług w celu minimalizacji ryzyka wprowadzenia podrabianych części i materiałów do produktów.
- Dostawcy powinni opracować skuteczne procesy w celu wykrywania podrobionych części i materiałów, a w przypadku ich wykrycia wprowadzić kwarantannę takich materiałów i powiadomić klienta producenta oryginalnego wyposażenia i/lub organy ścigania.
- Dostawcy powinni potwierdzić, że wszelka sprzedaż na rzecz klientów innych niż producenci oryginalnego wyposażenia będzie zgodna z przepisami miejscowymi i że sprzedane produkty zostaną wykorzystane zgodnie z prawem i z odpowiednimi opłatami licencyjnymi, jeśli mają zastosowanie.

Własność intelektualna:

- Dostawcy powinni stosować komercyjnie uzasadnione praktyki w celu uniknięcia nieuzasadnionego przekazywania poufnych technologii i know-how (np. praw autorskich, znaków towarowych, projektów, patentów).

1. Etyka biznesu

Kontrole eksportu, handel i sankcje gospodarcze:

- Dostawcy powinni ustanowić odpowiednie zasady i procedury w celu zapewnienia zgodności z obowiązującymi przepisami i regulacjami dotyczącymi kontroli eksportu i sankcji gospodarczych we wszystkich odpowiednich krajach. Te prawa i przepisy nakładają ograniczenia na eksport lub reeksport towarów, oprogramowania, usług i technologii do określonych miejsc, a także zakazy transakcji z udziałem określonych krajów, regionów, podmiotów i osób fizycznych, których dotyczą ograniczenia.
- Odpowiednie polityki i procedury mogą obejmować: oświadczenie zarządu o zobowiązaniu do przestrzegania przepisów, okresowe szkolenia dla odpowiednich członków personelu, procedury weryfikacji partnerów biznesowych (w tym dostawców, klientów, usługodawców i innych odpowiednich podmiotów, a także ich właścicieli) w oparciu o odpowiednie rządowe wykazy podmiotów objętych ograniczeniami, odpowiednie postanowienia umowne zapewniające przestrzeganie przez partnerów biznesowych takich obowiązujących przepisów prawa i regulacji, funkcję kontrolną oraz polityki i procedury zgłaszania i usuwania potencjalnych naruszeń.

Mechanizm rozpatrywania skarg:

- Dostawcy powinni ustanowić mechanizm rozpatrywania skarg na poziomie operacyjnym (OLGM), który powinien być uzasadniony, dostępny, przewidywalny, sprawiedliwy, przejrzysty, zgodny z prawami, oparty na dialogu i zaangażowaniu oraz będący źródłem ciągłego uczenia się.
- Dostawcy powinni współpracować w dobrej wierze z mechanizmami sądowymi lub pozasądowymi. Mechanizmy rozpatrywania skarg na poziomie operacyjnym nie powinny uniemożliwiać dostępu do procesów sądowych lub innych procesów państwowych ani podważać roli legalnych związków zawodowych.

Środki zaradcze:

- Dostawcy powinni dążyć do poprawy sytuacji dotkniętej osoby lub osób, w jakiej znajdowałyby się, gdyby nie wystąpiło niekorzystne zdarzenie (tam, gdzie jest to możliwe) oraz umożliwić działania naprawcze proporcjonalne do znaczenia i skali niekorzystnego zdarzenia.
- Dostawcy powinni przestrzegać prawa i propagować międzynarodowe wytyczne dotyczące środków zaradczych, jeśli są dostępne, a jeśli takie standardy lub wytyczne nie są dostępne, rozważyć środek zaradczy, który byłby zgodny z tym, który został przewidziany w podobnych przypadkach.
- Dostawcy powinni konsultować się i współpracować z osobami uprawnionymi i ich przedstawicielami przy określaniu środków zaradczych.
- Dostawcy powinni dążyć do oceny poziomu zadowolenia osób, które złożyły skargi, z przeprowadzonego procesu i jego wyniku (wyników).

2. Środowisko

Dostawcy powinni zapewnić, że posiadają wszystkie wymagane przepisami prawa zezwolenia, licencje, raporty z kontroli i badań, że są one aktualne i zawsze dostępne do wglądu.

Neutralność węgla:

- Dostawcy powinni śledzić, dokumentować i na żądanie zapewniać przejrzystość w zakresie zużycia energii i emisji gazów cieplarnianych na poziomie zakładu i/lub przedsiębiorstwa (zakres 1 oraz 2), jak również w ich łańcuchu dostaw (zakres 3). Dostawcy powinni szukać opłacalnych metod poprawy efektywności energetycznej oraz minimalizacji zużycia energii i emisji gazów cieplarnianych.
- Skuteczny program zarządzania energią powinien zawierać następujące elementy: zaangażowanie zarządu, identyfikację ograniczeń, ustanowienie punktów odniesienia, cele i projekty redukcji energii. W regularnych odstępach czasu, realizacja projektów powinna być oceniana, mierzona i weryfikowana w stosunku do punktu odniesienia, a nowe cele powinny być ustalane w celu usunięcia luk lub ponownej oceny procesu.
- Przykładem inicjatywy, która pomaga spółkom zdefiniować i zatwierdzić cele naukowe w zgodzie z najnowszymi osiągnięciami nauki o klimacie jest inicjatywa Science Based Target initiative (SBTi).
- Przykładem inicjatywy, która pomaga spółkom standaryzować raportowanie w sprawie środowiska (w tym w sprawie klimatu) jest CDP.

Zarządzanie jakością i zużyciem wody:

- Dostawcy powinni chronić zasoby wodne poprzez ocenę niedoboru wody w działalności oraz w całym cyklu życia produktu, a także wprowadzić gospodarkę wodną do planu biznesowego.
- Dostawcy powinni oceniać i monitorować swój ślad wodny.
- Dostawcy powinni opracować ocenę wody i bilans wodny dla każdej operacji i zakładu, ustalić punkt odniesienia i wyznaczyć cele w zakresie redukcji wykorzystania (np. metry sześciennie na jednostkę); dostawcy powinni również określić cele i metody skutecznych projektów ochronnych wraz z pomiarem pozwalającym na porównanie postępów z celami w celu zlikwidowania luk oraz zapewnić przejrzystość za pośrednictwem raportów, na żądanie.
- Na terenach zabudowanych należy prowadzić gospodarkę wodną, aby zapobiec potencjalnym skutkom powodzi w wyniku spływu wód opadowych.

Jakość powietrza:

- Dostawcy powinni rutynowo monitorować emisje do atmosfery, wprowadzić wymagania regulacyjne dotyczące emisji do atmosfery do planu biznesowego, opracować plan zarządzania emisjami, który co najmniej spełni wymagania prawne dla każdego obiektu oraz zastosować potrzebne działania naprawcze, jeśli emisje do atmosfery naruszają wymagania prawne.
- Emisje do atmosfery obejmują między innymi lotne związki organiczne (LZO), substancje żrące, pył zawieszony (PM), substancje zubożające warstwę ozonową, toksyny w powietrzu oraz produkty uboczne spalania powstałe w wyniku działalności gospodarczej i produkcyjnej.

Odpowiedzialne zarządzanie substancjami chemicznymi:

- Opracowując środki kontroli, dostawcy powinni zapewnić bezpieczny transport, obsługę, użytkowanie, przechowywanie, utylizację i awaryjne usuwanie niebezpiecznych emisji substancji chemicznych oraz unikać negatywnego wpływu na pracowników, społeczności i środowisko.

2. Środowisko

- Dostawcy powinni dostarczyć karty charakterystyki/karty charakterystyki substancji niebezpiecznej, które są zgodne ze wszystkimi obowiązującymi przepisami i wymogami regulacyjnymi.
- Dostawcy powinni dążyć do ustanowienia programów (IMDS lub równoważnych) w celu gromadzenia danych od producentów materiałów dla wszystkich komponentów, identyfikujących wszystkie substancje chemiczne użyte w procesie i półprodukty, które zostały zidentyfikowane jako substancje niebezpieczne zgodnie z prawem lokalnym lub są rozważane do oceny jako sklasyfikowane substancje niebezpieczne.
- Dostawcy powinni oceniać kompletność danych w stosunku do zestawień materiałowych (BOM), identyfikować braki danych i podejmować działania naprawcze w celu zapewnienia identyfikowalności danych z producentem materiałów.
- Dostawcy powinni zmniejszyć ogólne ryzyko, na jakie narażony jest każdy obiekt podczas pracy z substancjami chemicznymi znajdującymi w projektach nowych produktów/procesów lub w badaniach laboratoryjnych.

Cyrkularność:

- Dostawcy powinni określić cele w zakresie redukcji odpadów oraz ustanowić hierarchię zarządzania odpadami, która uwzględni następujące priorytety: zapobieganie, redukcję, ponowne użycie, odzysk, recykling, usuwanie i utylizację odpadów.
- Dostawcy powinni zachęcać i wspierać wykorzystanie zrównoważonych, odnawialnych zasobów naturalnych w sposób efektywny, tak aby zminimalizować ilość odpadów i pozostałości po produktach w całym cyklu życia produktu.
- Dostawcy powinni przetwarzać i utylizować wszystkie wytwarzane odpady za pomocą bezpiecznych i odpowiedzialnych metod, które chronią środowisko oraz zdrowie i bezpieczeństwo pracowników i społeczności lokalnych.

Dobrostan zwierząt:

- Dostawcy powinni przestrzegać zasady 3R dotyczącej ochrony zwierząt wykorzystywanych do badań naukowych w ramach swojej działalności. Zasada 3R to:
  - Replacement (Zastępowanie): zastąpienie zwierząt metodami alternatywnymi tam, gdzie to możliwe.
  - Reduction (Redukcja): ograniczenie liczby wykorzystywanych zwierząt do niezbędnego minimum, aby uzyskać naukowo wiarygodne wyniki.
  - Refinement (Ulepszenie): ulepszanie praktyk wykorzystywania zwierząt i opieki nad nimi w celu zminimalizowania bólu, cierpienia, niepokoju lub długotrwałych problemów zdrowotnych.
- Dostawcy nie powinni w sposób okrutny lub niepotrzebny powodować obrażeń u zwierzęcia oraz powinni podejmować wszelkie rozsądne kroki, aby uniknąć cierpienia zwierząt w swojej działalności.
- Dostawcy powinni przestrzegać zasady „pięciu wolności” opracowanych przez Światową Organizację Zdrowia Zwierząt (OIE), dotyczących dobrostanu zwierząt, które obejmują: wolność od głodu i pragnienia; wolność od urazów psychicznych; wolność od bólu, ran i chorób; wolność do wyrażania naturalnego zachowania; oraz wolność od strachu i stresu.

Różnorodność biologiczna, użytkowanie gruntów i wylesianie:

- Dostawcy powinni oceniać wpływ i zależności swojej działalności na ekosystem oraz opracować i wdrożyć strategię i plany działania w celu zapobiegania, ograniczania i kompensowania niekorzystnych wpływów.

3. Prawa człowieka i warunki pracy

- Dostawcy muszą przestrzegać praw człowieka przyjętych przez wspólnotę międzynarodową, w tym m.in:
  - Międzynarodowa Karta Praw Człowieka
  - kluczowe konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy: konwencje nr 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 i 182
  - Deklaracja Międzynarodowej Organizacji Pracy dotycząca podstawowych zasad i praw w pracy
  - Artykuł 32 Konwencji ONZ o prawach dziecka
  - Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw międzynarodowych
  - Wytyczne UNGC dotyczące biznesu i praw człowieka
- Dostawcy powinni posiadać polityki i systemy zarządzania wspierające zgodność z przepisami prawa, regulacjami i wymaganiami branżowymi.
- Dostawcy powinni pracować nad zmniejszeniem ryzyka potencjalnego naruszenia praw człowieka w swoich działaniach i poprzez swoje relacje biznesowe, identyfikując zagrożenia i terminowo usuwając wszelkie niezgodności.
- Dotyczy to wszystkich pracowników: zatrudnionych w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy, pracowników tymczasowych, migrujących, studentów, pracowników kontraktowych i każdego innego rodzaju pracowników.

Praca dzieci i pracownicy młodociani:

- Praca dzieci nie jest tolerowana. Wiek zatrudnienia młodych pracowników musi spełniać wytyczne spółki i lokalne przepisy prawa pracy.
- Wspiera się stosowanie legalnych programów praktyk zawodowych i stażów studenckich, które są zgodne ze wszystkimi obowiązującymi przepisami i regulacjami.
- Aby zapewnić właściwe zarządzanie studentami będącymi pracownikami, dostawcy powinni prowadzić dokładną dokumentację studentów i chronić ich prawa zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami.
- Dostawcy nie mogą zatrudniać młodych pracowników do prac niebezpiecznych, nocnych lub w nadgodzinach, ani do prac niezgodnych z rozwojem osobowym młodego pracownika. Rozwój osobowy obejmuje zdrowie lub rozwój fizyczny, umysłowy lub społeczny młodego pracownika. Młodzi pracownicy muszą być zawsze chronieni przed przemocą i nadużyciami. W przypadku zatrudnienia młodego pracownika należy przede wszystkim wziąć pod uwagę jego najlepszy interes.

Wynagrodzenia i świadczenia:

- Dostawcy muszą zapewniać pracownikom wynagrodzenie za nadgodziny zgodnie z obowiązującymi lokalnymi przepisami i regulacjami, w tym dotyczącymi płacy minimalnej, godzin nadliczbowych i świadczeń wymaganych przez prawo.
- Dostawcy powinni zapewnić swoim pracownikom wynagrodzenie umożliwiające godny poziom życia, który obejmuje odpowiednie wyżywienie, odzież i mieszkanie oraz stałą poprawę warunków życia, zgodnie z art. 11.1 [Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych](#).

3. Prawa człowieka i warunki pracy

- Dostawcy powinni dostarczać pracownikom zaświadczenie o zarobkach, które zawiera odpowiednie informacje umożliwiające weryfikację wynagrodzenia za wykonaną pracę za każdy okres rozliczeniowy.
- Korzystanie z tymczasowej, zewnętrznej siły roboczej musi być zgodne z obowiązującymi lokalnie przepisami prawa i regulacjami.

Godziny pracy:

- Dostawcy muszą przestrzegać wszystkich obowiązujących przepisów lokalnych regulujących godziny pracy i odpoczynku oraz maksymalnej liczby następujących po sobie dni pracy.
- Dostawcy muszą upewnić się, że godziny przepracowane poza normalnym tygodniem pracy są dobrowolne, chyba że układ zbiorowy przewiduje wymagany czas w określonych warunkach i/lub jeśli jest to zgodne z prawem w wyjątkowych okolicznościach.

Współczesne formy niewolnictwa:

- Wszyscy pracownicy muszą mieć prawo do dobrowolnego podjęcia pracy.
- Handel ludźmi: żadna spółka nie może stosować pracy przymusowej, niewolniczej (w tym za długi) lub pracy najemnej, a także niewolnictwa lub handlu ludźmi. Obejmuje to między innymi transport, przetrzymywanie, rekrutację oraz przewóz lub przyjmowanie osób za pomocą groźby, siły, przymusu, podstępny, uprowadzenia lub oszustwa w celu wykonywania pracy lub usług.

Etyczna rekrutacja:

- Dostawcy i pośrednicy nie mogą przetrzymywać, niszczyć, ukrywać, konfiskować ani odmawiać dostępu do dokumentów tożsamości pracowników, chyba że jest to wymagane przez obowiązujące prawo.
- Dostawcy muszą zapewnić, że pracownicy nie są zobowiązani do uiszczania opłat rekrutacyjnych lub podobnych opłat za jakikolwiek rodzaj zatrudnienia.
- Dostawcy muszą zapewnić, że wszyscy pracownicy otrzymają pisemne powiadomienie lub zapewnić, że zrozumieli warunki zatrudnienia w języku dobrze zrozumiałym dla pracowników.

Brak dyskryminacji i nękanie:

- Dostawcy powinni zapewnić, że wobec pracowników nie stosuje się surowego i niehumanitarnego traktowania, w tym molestowania seksualnego, wykorzystywania seksualnego, kar cielesnych, przymusu psychicznego lub fizycznego, czy też stosowania przemocy słownej; nie istnieje też możliwość takiego traktowania. Polityka i procedury dyscyplinarne wspierające te wymagania powinny być jasno określone i przekazywane pracownikom. Testy medyczne lub badania lekarskie jakiegokolwiek pracownika lub potencjalnego pracownika w celu dyskryminacji nie powinny być dozwolone w żadnej sytuacji.
- Dostawcy powinni w rozsądnym zakresie uwzględniać praktyki religijne pracowników.

4. BHP

Miejsce pracy:

- Dostawcy powinni wdrożyć program zabezpieczenia maszyn, który obejmuje wyposażenie maszyn we wszystkie niezbędne urządzenia ochronne, zapewnia niezbędne instrukcje dotyczące procesów, takie jak „procedury lock out tag out” oraz zapewnia odpowiednie szkolenie pracowników.
- Ocenę ryzyka maszyn przeprowadza się w momencie wprowadzania nowych maszyn do procesu.
- Dostawcy powinni oceniać, projektować i utrzymywać zapisy wdrożonych środków w celu przeciwdziałania zagrożeniom związanym z ergonomią.
- Dostawcy powinni opracować środki kontroli w celu zapewnienia, że tylko upoważniony personel może obsługiwać materiały niebezpieczne. Należy udostępnić udokumentowane procedury dotyczące właściwego przechowywania, obsługi, zastosowania, transportu i utylizacji substancji chemicznych.
- Dostawcy powinni zapewnić, że wyjścia awaryjne, jak również systemy wykrywania, alarmowania i tłumienia ognia są obecne i aktualne. Ćwiczenia przeciwpożarowe i ewakuacyjne powinny być przeprowadzane zgodnie z prawem lokalnym.
- Dostawcy powinni rutynowo sprawdzać i konserwować systemy bezpieczeństwa pożarowego.
- Personel powinien być przeszkolony w zakresie obsługi gaśnic.

Środki ochrony indywidualnej (ŚOI):

- Wymagane środki ochrony indywidualnej powinny być zapewnione przez dostawcę i w razie potrzeby łatwo dostępne.
- Instrukcje powinny być jasne i łatwo dostępne, aby zapewnić zrozumienie stosowania ŚOI dla różnych scenariuszy, w których może być konieczne ich zastosowanie, np. buty ze stalowymi noskami, unikalne ŚOI stosowane w odlewniach itp.

Gotowość do działania w sytuacjach kryzysowych:

- Plany gotowości i reagowania w sytuacjach kryzysowych powinny określać działania, które muszą być podjęte przez personel w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej, przypisywać obowiązki i być łatwo dostępne.
- Liczba drzwi wyjściowych powinna być wystarczająca do rodzaju obiektu, a drzwi wyjściowe powinny pozostać otwarte i odblokowane w godzinach pracy.
- Plany ewakuacji powinny być wywieszane na terenie obiektu w regularnych odstępach, a znaki wyjścia awaryjnego powinny być obecne i widoczne.
- Plany schronienia na wypadek takich zdarzeń jak klęski żywiołowe i zdarzenia z udziałem „aktywnych strzelców” powinny być zamieszczane na stronie w regularnych odstępach.

4. BHP

Zarządzanie incydentami i wypadkami:

- Dostawcy powinni zapewnić, że każdy lokalny obszar/lokalizacja posiada procedurę identyfikacji, oceny i kontroli/minimalizowania czynników środowiskowych/fizycznych w miejscu pracy, które mogą powodować choroby lub uszczerbek na zdrowiu personelu.
- Dostawcy powinni zapewnić regularne i bezpłatne badania lekarskie dla pracowników mających kontakt z materiałami niebezpiecznymi.
- Opieka medyczna powinna być zapewniona na miejscu lub w bliskiej odległości od zakładów; należy również udostępnić środki pierwszej pomocy.
- Informacje związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, takie jak procedury awaryjne i potencjalne zagrożenia bezpieczeństwa, powinny być znane pracownikom i powinny być udostępnione na terenie zakładu w języku dobrze rozumianym przez pracowników.
- Dostawcy powinni zapewnić, że wszystkie wymagane zezwolenia, licencje, raporty z inspekcji i badań są aktualne i zawsze dostępne do wglądu zgodnie z wymogami prawa.

Wykonawcy:

- Odpowiedzialność za zdrowie i bezpieczeństwo wykonawcy jest ograniczona do czasu spędzonego przez wykonawcę wykonującego czynności służbowe w imieniu firmy. Oczekuje się, że zostaną podjęte rozsądne środki w celu właściwego zarządzania zdrowiem i bezpieczeństwem wykonawcy podczas wykonywania przez niego czynności służbowych na podstawie umowy.

5. Odpowiedzialne zarządzanie łańcuchem dostaw

Due diligence:

- Dostawcy powinni skutecznie informować swoich dostawców o oczekiwaniach wyrażonych w Wytocznych.
- Dostawcy powinni ocenić ryzyko ESG w swoim łańcuchu dostaw, opracować plan zarządzania ryzykiem nieprzestrzegania Wytocznych przez swoich dostawców oraz, w miarę możliwości, podjąć wysiłki w celu zapewnienia ograniczenia ryzyka.
- Dostawcy powinni monitorować i śledzić wyniki dostawców w zakresie radzenia sobie ze zidentyfikowanym ryzykiem np. kraj pochodzenia głównych materiałów i cele w zakresie redukcji emisji.
- Wytoczne OECD dotyczące należytej staranności w zakresie odpowiedzialnego prowadzenia działalności biznesowej przedstawiają sześć praktycznych działań, które składają się na proces due diligence:
  - Dostawcy powinni wdrożyć odpowiedzialne postępowanie biznesowe do polityki i systemów zarządzania przedsiębiorstwa.
  - Dostawcy powinni identyfikować i oceniać niekorzystne wpływy w działalności, łańcuchach dostaw i relacjach biznesowych.
  - Dostawcy powinni zaprzestać, zapobiegać lub minimalizować niekorzystne skutki.
  - Dostawcy powinni śledzić realizację i wyniki.
  - Dostawcy powinni informować, w jaki sposób uwzględniane są skutki.
  - W stosownych przypadkach dostawcy powinni zapewnić lub współpracować w zakresie środków zaradczych.

Odpowiedzialne pozyskiwanie surowców i minerałów:

- Dostawcy powinni przeprowadzać badanie due diligence, aby poznać źródło surowców wykorzystywanych w ich produktach.
- Spółki powinny opracować proces ustalania priorytetów w zakresie wykorzystywanych materiałów/minerałów, aby uzyskać plan pokazujący, w jaki sposób zamierzają zapewnić należyłą staranność dla wszystkich swoich materiałów/minerałów, na które mają wpływ.
- Dostawcy nie powinni świadomie dostarczać produktów zawierających surowce, które przyczyniają się do łamania praw człowieka, przekupstwa i naruszania zasad etycznych lub negatywnie wpływają na środowisko.
- Dostawcy powinni korzystać w sposób bezkonfliktowy z zatwierdzonych hut i rafinerii przy pozyskiwaniu cyny, wolframu, tantalu i złota zawartych w wytwarzanych przez nich produktach.
- Nawet jeśli przepisy nie dotyczą dostawcy bezpośrednio, dostawcy powinni wspierać firmę kupującą (klienta) w spełnianiu wymogów legislacyjnych, tj. ustawy Dodd Franka, oraz w wypełnianiu dokumentu CMRT.

5. Odpowiedzialne zarządzanie łańcuchem dostaw

- OECD zaleca następujące pięcioetapowe ramy dla opartego na ryzyku badania due diligence dla odpowiedzialnych łańcuchów dostaw mineralów z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka:
  - Krok 1: ustanowienie silnych systemów zarządzania przedsiębiorstwem. W szczególności spółki powinny przyjąć politykę i jasno przekazać ją dostawcom, ustrukturyzować wewnętrzne zarządzanie, aby wspierać należytą staranność w łańcuchu dostaw, ustanowić system kontroli i przejrzystości łańcucha dostaw surowców mineralnych, wzmocnić zaangażowania przedsiębiorstwa w sprawy dostawców oraz ustanowić mechanizm rozpatrywania skarg, jako system wczesnego ostrzegania o ryzyku.
  - Krok 2: identyfikacja i ocena ryzyka w łańcuchu dostaw.
  - Krok 3: opracowanie i wdrożenie strategii reagowania na zidentyfikowane ryzyka. W szczególności obejmuje to zgłaszanie wyników oceny ryzyka łańcucha dostaw kierownictwu wyższego szczebla; opracowanie i przyjęcie planu zarządzania ryzykiem; wdrożenie planu zarządzania ryzykiem oraz monitorowanie i śledzenie wyników; przeprowadzenie dodatkowych ocen faktów i ryzyka w przypadku zagrożeń wymagających zminimalizowania lub po zmianie okoliczności.
  - Krok 4: przeprowadzenie niezależnego zewnętrznego audytu w zakresie należytej staranności w łańcuchu dostaw w określonych punktach łańcucha dostaw.
  - Krok 5: sprawozdanie dotyczące należytej staranności w łańcuchu dostaw.

6. Załącznik

Definicje terminów

- **System zarządzania:** system zarządzania to sposób, w jaki organizacja zarządza wzajemnie powiązаныmi częściami swojej działalności, aby osiągnąć swoje cele. Cele te mogą odnosić się do wielu różnych kwestii, w tym jakości produktu lub usługi, efektywności operacyjnej, wyników w zakresie ochrony środowiska, BHP oraz wielu innych.
Źródło: <https://www.iso.org/management-system-standards.html>
- **Standardy ESG:** ESG, czyli environmental, social, and governance, to ramy oceny wpływu praktyk społecznych, zrównoważonego rozwoju i etycznych spółki. Są to obszary zainteresowania „społecznie odpowiedzialnych inwestorów”.
Źródło: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/other/esg-environmental-social-governance/>
- **Mechanizm rozpatrywania skarg:** mechanizm rozpatrywania skarg to formalny, sądowy/ pozasądowy proces składania skarg, z którego mogą korzystać osoby fizyczne, pracownicy, społeczności i/lub organizacje/społeczeństwa obywatelskie, na które negatywnie wpływają określone działania i operacje biznesowe.
Źródło: <https://www.somo.nl/hrgm/what-are-grievance-mechanisms/>
- **Neutralność węglowa:** neutralność węglowa lub zerowy ślad węglowy netto, odnosi się do osiągnięcia zerowej emisji dwutlenku węgla netto poprzez zrównoważenie zmierzonej ilości uwolnionego węgla z równoważną ilością pochłaniaczy lub kompensacji emisji.
Źródło: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/society/20190926STO62270/what-is-carbon-neutrality-and-how-can-it-be-achieved-by-2050>
- **Ślad wodny:** woda jest kontrolowana i monitorowana na trzy sposoby, które w połączeniu składają się na ślad wodny lub sprawozdanie dotyczące wody. (1) Ilość wody wydobytej lub pobranej ze źródła wody - tj. bezpośrednio z rzeki, z rurociągu/zbiornika - która jest klasyfikowana jako woda WLOTOWA do przedsiębiorstwa. (2) Ilość wody odprowadzanej z przedsiębiorstwa - do kanalizacji, rzeki lub oczyszczalni - co jest określane jako woda WYLOTOWA z przedsiębiorstwa (3) Różnica pomiędzy tymi dwoma wartościami jest nazywana ZUŻYCIEM - ilość wody potrzebna do wytworzenia produktu/wkładu do produktu i obejmuje wpływ parowania.
Źródło: <https://waterfootprint.org/en/water-footprint/what-is-water-footprint/>
- **Gospodarka o obiegu zamkniętym/cyrkularność:** wykraczając poza obecny model przemysłu wydobywczego opartego na zasadzie konsumpcji dóbr (take-make-waste), gospodarka o obiegu zamkniętym ma na celu ponowne zdefiniowanie wzrostu, skupiając się na pozytywnych korzyściach dla całego społeczeństwa. Wiąże się to ze stopniowym oddzielaniem działalności gospodarczej od zużycia ograniczonych zasobów i projektowaniem odpadów poza systemem.
Źródło: <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/circular-economy/concept>

6. Załącznik

- **BHP:** BHP ma na celu promowanie i utrzymanie fizycznego, psychicznego i społecznego dobrostanu pracowników we wszystkich zawodach. Cele są następujące:
  - Utrzymanie i promocja zdrowia i zdolności do pracy pracowników.
  - Poprawa warunków i środowiska pracy, aby stały się one sprzyjające dla bezpieczeństwa i zdrowia.
  - Rozwój organizacji i kultur pracy, które powinny odzwierciedlać podstawowe systemy wartości przyjęte przez dane przedsiębiorstwo i obejmować skuteczne systemy zarządzania, politykę kadrową, zasady uczestnictwa oraz dobrowolne praktyki zarządzania związane z jakością w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy.Źródło: <https://www.who.int/health-topics/occupational-health>

Ramy międzynarodowe

- **Wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka:** w 2011 roku Rada Praw Człowieka ONZ jednogłośnie zatwierdziła Wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka, zestaw wytycznych dla państw i dostawców w zakresie zapobiegania, reagowania i przeciwdziałania naruszeniom praw człowieka popełnianych w działalności biznesowej.
Źródło: https://www.ohchr.org/documents/publications/guidingprinciplesbusinessshr_en.pdf
- **Międzynarodowa Karta Praw Człowieka:** Międzynarodowa Karta Praw Człowieka składa się z Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych oraz Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych oraz jego dwóch Protokołów Fakultatywnych.
Źródło: <https://www.ohchr.org/Documents/Publications/Compilation1.1en.pdf>
- **Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw międzynarodowych:** wytyczne te są zaleceniami skierowanymi przez rządy do przedsiębiorstw międzynarodowych działających w krajach przystępujących lub z tych krajów. Przedstawiają one niewiążące zasady i standardy odpowiedzialnego prowadzenia biznesu w kontekście globalnym, zgodne z obowiązującym prawem i uznanymi międzynarodowymi standardami.
Źródło: <http://mneguidelines.oecd.org/guidelines/>
- **Wytyczne OECD dotyczące należytej staranności w zakresie odpowiedzialnego prowadzenia działalności biznesowej:** wytyczne te wspierają przedsiębiorstwa we wdrażaniu Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw międzynarodowych poprzez przedstawienie prostym językiem wyjaśnień dotyczących zaleceń i związanych z nimi przepisów zawartych w wytycznych. Mają również na celu stworzenie wspólnego rozumowania wśród rządów i interesariuszy, na czym polega należyta staranność w zakresie odpowiedzialnego prowadzenia działalności biznesowej.
Źródło: <https://www.oecd.org/investment/due-diligence-guidance-for-responsible-business-conduct.htm>

6. Załącznik

- **Wytyczne OECD dotyczące należytej staranności w zakresie odpowiedzialnych łańcuchów dostaw minerałów z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka:** wytyczne te wspierają przedsiębiorstwa potencjalnie zaopatrujące się w minerały lub metale z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka w przestrzeganiu praw człowieka i unikaniu przyczyniania się do konfliktów poprzez działalność ich przedsiębiorstw. Wytyczne dotyczą wszystkich minerałów i obszarów geograficznych.
Źródło: <https://www.oecd.org/corporate/mne/mining.htm>
- **Deklaracja z Rio:** Deklaracja z Rio w sprawie środowiska i rozwoju powstała w 1992 roku podczas Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie środowiska i rozwoju, czyli Szczytu Ziemi, w Rio de Janeiro w Brazylii. Jest to niewiążąca deklaracja zawierająca 27 zasad związanych z zarządzaniem środowiskiem.
Źródło: https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_CONF.151_26_Vol.I_Declaration.pdf
- **Porozumienie Paryskie:** Porozumienie to jest wiążącym traktatem międzynarodowym, którego celem jest ograniczenie globalnego ocieplenia do poziomu znacznie poniżej 2°C w porównaniu z poziomem sprzed epoki przemysłowej. Osiągnięcie tego celu wymaga od państw jak najszybszego osiągnięcia szczytowego poziomu emisji gazów cieplarnianych, a także wypracowania strategii działań na rzecz klimatu - znanej jako krajowo ustalone wkłady w redukcje emisji (NDC).
Źródło: https://unfccc.int/sites/default/files/english_paris_agreement.pdf
- **Deklaracja Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) dotycząca podstawowych zasad i praw w pracy:** Deklaracja ta nakreśla cztery kategorie praw, które powinny być przestrzegane i promowane przez państwa członkowskie. Kategorie te są następujące: 1) wolność zrzeszania się i skuteczne uznanie prawa do umów zbiorowych, 2) eliminacja pracy przymusowej lub obowiązkowej, 3) zniesienie pracy dzieci oraz 4) wyeliminowanie dyskryminacji w zakresie zatrudnienia i wykonywania zawodu.
Źródło: <https://www.ilo.org/declaration/thedeclaration/textdeclaration/lang-en/index.htm>
- **Konwencje podstawowe MOP:** osiem podstawowych konwencji to prawnie wiążące traktaty, które mogą być ratyfikowane przez państwa członkowskie, obejmujące cztery kategorie uznawane za prawa podstawowe i zawarte w Deklaracji dotyczącej podstawowych zasad i praw w pracy. Konwencje te są następujące:
  - [Konwencja o wolności związkowej i ochronie praw związkowych z 1948 r. \(nr 87\)](#)
  - [Konwencja o prawie zrzeszania się i umów zbiorowych z 1949 r. \(nr 98\)](#)
  - [Konwencja o pracy przymusowej z 1930 r. \(nr 29\) - \(i jej protokół z 2014 r.\)](#)
  - [Konwencja o zniesieniu pracy przymusowej z 1957 r. \(nr 105\)](#)
  - [Konwencja o minimalnym wieku dopuszczenia do zatrudnienia z 1973 r. \(nr 138\)](#)
  - [Konwencja dotycząca najgorszych form pracy dzieci z 1999 r. \(nr 182\)](#)
  - [Konwencja o równym wynagrodzeniu z 1951 r. \(nr 100\)](#)
  - [Konwencja o dyskryminacji \(w zakresie zatrudnienia i wykonywania zawodu\) z 1958 r. \(nr 111\)](#)

6. Załącznik

- **Konwencja ONZ o prawach dziecka:** jest to najpowszechniej ratyfikowana umowa międzynarodowa. Zawiera 54 artykuły określające prawa obywatelskie, polityczne, ekonomiczne, społeczne i kulturalne, które powinny przysługiwać wszystkim dzieciom.
Źródło: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child#:~:text=Article%2032&text=States%20Parties%20recognize%20the%20right,spiritu%20a%2C%20moral%20or%20social%20development>
- **Wytyczne ONZ nr 31:** Wytyczne ONZ nr 31 są jedną z zasad zawartych w Wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka. Nakreślają one cechy, jakie powinien posiadać skuteczny pozasądowy mechanizm rozpatrywania skarg.
Źródło: http://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf#page=38
- **Dobrowolna, uprzednia i świadoma zgoda rdzennej ludności (FPIC):** odnosi się do prawa rdzennej ludności do wyrażenia zgody, wstrzymania lub nawet wycofania zgody na każdym etapie projektów, które mogą mieć wpływ na ich źródła utrzymania i/lub terytoria. Prawo to jest uznane przez Deklarację praw ludów tubylczych ONZ.
Źródło: <https://www.ohchr.org/en/indigenous-peoples/consultation-and-free-prior-and-informed-consent-fpic>

Prawodawstwo europejskie

- **Dyrektywa w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji (ELV):** dyrektywa ta wyznacza jasne cele w zakresie ponownego użycia, recyklingu i odzysku pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz ich części.
Źródło: https://ec.europa.eu/environment/topics/waste-and-recycling/end-life-vehicles_en
- **Ograniczenie stosowania substancji niebezpiecznych w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym - Dyrektywa RoHS:** dyrektywa ta ogranicza stosowanie niektórych niebezpiecznych substancji (obecnie dziesięć substancji) w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym.
Źródło: https://ec.europa.eu/environment/topics/waste-and-recycling/rohs-directive_en
- **Europejskie rozporządzenie w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH):** rozporządzenie to dotyczy odpowiedzialności przemysłu za zarządzanie ryzykiem dotyczącym zdrowia ludzkiego i środowiska związanym z produkcją i stosowaniem substancji chemicznych.
Źródło: https://ec.europa.eu/growth/sectors/chemicals/reach_en
- **Dyrektywa UE w sprawie minerałów konfliktowych:** dyrektywa ta wymaga, aby cyna, tantal, wolfram i złoto (określane również jako „3TG”) nie przyczyniały się do finansowania konfliktów zbrojnych lub innych nielegalnych praktyk.
Źródło: <https://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/conflict-minerals-regulation/regulation-explained/>

6. Załącznik

Prawodawstwo krajowe

- **Amerykańska ustawa o zagranicznych praktykach korupcyjnych:** ustawa ta „uniemożliwia pewnym grupom osób i podmiotów dokonywanie płatności na rzecz zagranicznych urzędników państwowych w celu uzyskania lub utrzymania działalności”.
Źródło: <https://www.justice.gov/criminal-fraud/foreign-corrupt-practices-act>
- **Brytyjska ustawa o przeciwdziałaniu korupcji:** ustawa ta dotyczy czynów karalnych związanych z łapówkarstwem i pozwala na ściganie osoby fizycznej lub spółki mającej powiązania z Wielką Brytanią, niezależnie od miejsca popełnienia przestępstwa.
Źródło: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2010/23/contents>
- **Brytyjskie rozporządzenie RODO:** brytyjskie ogólne rozporządzenie o ochronie danych to brytyjskie prawo, które weszło w życie 1 stycznia 2021 roku. Określa kluczowe zasady, prawa i obowiązki dla większości przetwarzania danych osobowych w Wielkiej Brytanii, z wyjątkiem organów ścigania i agencji wywiadowczych.
Źródło: <https://www.legislation.gov.uk/eur/2016/679/contents>
- **Brytyjska ustawa o współczesnym niewolnictwie:** spółki o rocznym ogólnym obrocie w wysokości 36 milionów funtów lub więcej podlegają ustawie i jej klauzuli dotyczącej przejrzystości w łańcuchu dostaw (TISC). Aby spełnić wymagania, spółki muszą przedstawić „oświadczenie w sprawie niewolnictwa i handlu ludźmi”, które ma formę raportu opisującego kroki podjęte w celu zapewnienia, że w ich łańcuchu dostaw nie ma oznak niewolnictwa i handlu ludźmi.
Źródło: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2015/30/contents/enacted>
- **Niemiecka ustawa dotycząca należytej staranności w łańcuchach dostaw:** ustawa ta wprowadza obowiązki dla spółek mających siedzibę w Niemczech w zakresie prowadzenia należytej staranności w ich łańcuchach dostaw w odniesieniu do przestrzegania uznanych na arenie międzynarodowej praw człowieka oraz określonych standardów środowiskowych.
Źródło: <https://www.bmas.de/EN/Services/Press/recent-publications/2021/act-on-corporate-due-diligence-in-supply-chains.html>
- **Ustawa o kontroli substancji toksycznych - TSCA:** ustawa ta reguluje wprowadzanie na rynek amerykański nowych lub już istniejących substancji chemicznych. Amerykańska Agencja Ochrony Środowiska (EPA) jest odpowiedzialna za zarządzanie substancjami chemicznymi w ramach tej ustawy.
Źródło: <https://www.epa.gov/laws-regulations/summary-toxic-substances-control-act>
- **Ustawa Dodd-Franka:** ustawa ta jest prawem federalnym Stanów Zjednoczonych, które oddaje regulację branży finansowej w ręce rządu. Ustawa, która została uchwalona w lipcu 2010 roku, stworzyła finansowe procesy regulacyjne w celu ograniczenia ryzyka poprzez egzekwowanie przejrzystości i odpowiedzialności.
Źródło: <https://searchcompliance.techtarget.com/definition/Dodd-Frank-Act>

6. Załącznik

Systemy i normy zarządzania

- **ISO 26000** - Wytyczne dotyczące odpowiedzialności społecznej
Źródło: <https://www.iso.org/iso-26000-social-responsibility.html>
- **ISO 50001** - Zarządzanie energią
Źródło: <https://www.iso.org/iso-50001-energy-management.html>
- **ISO 14001** - Systemy zarządzania środowiskowego
Źródło: <https://www.iso.org/standard/60857.html>
- **ISO 37301** - Systemy zarządzania zgodnością
Źródło: <https://www.iso.org/standard/75080.html>
- **ISO 45001** - Bezpieczeństwo i higiena pracy
Źródło: <https://www.iso.org/iso-45001-occupational-health-and-safety.html>
- **SA8000** - System zarządzania społecznego
Źródło: <https://sa-intl.org/programs/sa8000/>
- **Wytyczne do systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy (ILO-OSH 2001):** wytyczne te zostały opracowane przez MOP w celu zapewnienia praktycznego wsparcia dla spółek i właściwych instytucji w poprawie ich wyników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP).
Źródło: https://www.ilo.org/global/topics/safety-and-health-at-work/normative-instruments/WCMS_107727/lang-en/index.htm
- **Światowy wykaz substancji podlegających zgłoszeniu przez firmy branży motoryzacyjnej (GADSL):** GADSL to lista substancji stosowanych w przemyśle motoryzacyjnym, które są ograniczone w różnych częściach świata. Celem GASG jest ułatwienie komunikacji i wymiany informacji dotyczących stosowania określonych substancji w produktach motoryzacyjnych w całym łańcuchu dostaw. Obejmuje ona regiony Ameryki, Europy, Afryki, Bliskiego Wschodu, Azji i Pacyfiku.
Źródło: <https://www.gadsl.org/>
- **Globalnie zharmonizowany system klasyfikacji i oznakowania chemikaliów (GHS):** system ten „obejmuje klasyfikację substancji chemicznych według rodzajów zagrożeń i proponuje zharmonizowane elementy komunikacji o zagrożeniach, w tym etykiety i karty charakterystyki. Ma on na celu zapewnienie dostępności informacji o zagrożeniach fizycznych i toksyczności chemikaliów w celu zwiększenia ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska podczas postępowania z tymi chemikaliami, ich transportu i stosowania”.
Źródło: <https://unece.org/about-ghs>
- **IMDS:** międzynarodowy system danych materiałowych jest globalnym repozytorium danych, które zawiera informacje o materiałach używanych przez przemysł motoryzacyjny.
Źródło: <https://www.mdsystem.com/imdsnt/startpage/index.jsp>